

การเปรียบเทียบความเข้าใจในเรื่องความเชื่อที่ผิด
ในเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน โดยการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรม
และการทำนายพฤติกรรม

นางสาว วิไลรัตน์ ชัชชวลิตสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-792-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARISON OF PRESCHOOL CHILDREN'S UNDERSTANDING
OF FALSE BELIEF BY BACKWARD EXPLANATION AND PREDICTION

Miss Wilairatana Chatchavalitsakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Psychology
Graduate School
Chulalongkron University
Academic Year 1996
ISSN 974-635-792-1

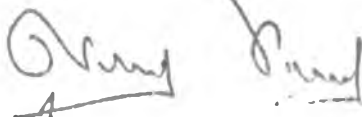
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบความเข้าใจในเรื่องความเชื่อที่ผิด ในเด็กวัยก่อน
เข้าโรงเรียน โดยการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรมและ
การทำนายพฤติกรรม

โดย นางสาว วิไลรัตน์ ชัชชวลิตสกุล

ภาควิชา จิตวิทยา

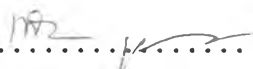
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

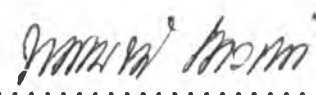
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิจิตสาร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภามิตร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศีราวงศ์ ทับสายทอง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พรรณระพี ชลวณิช)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิไลรัตน์ ชัชชวลิตสกุล : การเปรียบเทียบความเข้าใจในเรื่องความเชื่อที่ผิดในเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน โดยการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรมและการทำนายพฤติกรรม (A COMPARISON OF PRESCHOOL CHILDREN'S UNDERSTANDING OF FALSE BELIEF BY BACKWARD EXPLANATION AND PREDICTION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาคนนท์, 103 หน้า. ISBN 974-635-792-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจความเชื่อที่ผิด โดยการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรมและการทำนายพฤติกรรมในเด็กไทยที่มีอายุ 3-5 ปีและเพื่อศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเชื่อที่ผิดของเด็กวัยนี้ การวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน เพศชาย 60 คน และเพศหญิง 60 คน อายุระหว่าง 3-5 ปี โดยดัดแปลงเนื้อเรื่องที่ใช้ในการทดสอบมาจากการศึกษาของ Robinson & Mitchell (1995) เพื่อให้เหมาะสมกับเด็กไทย สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ในครั้งนี้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน ที่ทดสอบด้วยวิธีของการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรม สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องมากกว่าเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนที่ทดสอบด้วยวิธีการทำนายพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนที่มีอายุมากกว่า สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความเชื่อที่ผิดได้ถูกต้องมากกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในการทดสอบด้วยวิธีการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรมและวิธีการทำนายพฤติกรรม

จิตวิทยา

ภาควิชา.....
จิตวิทยาพัฒนาการ
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา 2539.....

ลายมือชื่อนิสิต วิไลรัตน์ ชัชชวลิตสกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

6742716 : MAJOR : DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY
KEY WORD: FALSE BELIEF / BACKWARD EXPLANATION / PREDICTION

WILAIRATANA CHACHAVALITSAKUL : A COMPARISON OF PRESCHOOL CHILDREN'S UNDERSTANDING OF FALSE BELIEF BY BACKWARD EXPLANATION AND PREDICTION. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PENPILAI RITHAKANANONNE, Ph.D. 103 pp. ISBN 974-635-792-1

The purpose of this thesis was to compare children's understanding of false belief with a backward explanation condition and a prediction condition and to study the development and understanding of false belief among 60 boys and 60 girls of 3 different age groups, ranging from 3-5 years old. The task devised by Robinson & Mitchell (1995) was modified to make it culturally appropriate for Thai children and was used as an assessment instrument for this study. Two-way analysis of variance was utilized for statistical analysis.

The results of this research were as follows :

1. Children in the backward explanation condition demonstrated a significantly better performance in their understanding of false belief than their counterpart in the prediction condition ($p < .05$).
2. The findings showed that older children performed significantly better in their understanding of false belief than younger children ($p < .05$) in both the backward explanation and prediction conditions.

ภาควิชา.....จิตวิทยา.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยาพัฒนาการ.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติสด.....วิไลรัตน์ ชัชวาลิตสกุล.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ดร.เพ็ญใจ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....-.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆ และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างซึ่งในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ. ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณอาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาทุกท่าน โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ รองศาสตราจารย์ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิต รองศาสตราจารย์ ศิราวงศ์ ทับสายทอง และอาจารย์ ดร. พรรณระพี ชลวณิช ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้รวมทั้งให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตียนนท์และรองศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุขุโข ที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิเคราะห์ผลการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ สุรางค์ สุวรรณศรี อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสวนบัว อาจารย์ ลาวรรณ เจี้ยวพ่วง หัวหน้าฝ่ายอนุบาล ตลอดจนคณะครูแผนกอนุบาล โรงเรียนสวนบัวทุกท่านและครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลยุวจักรารวมทั้งคณะครูทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ในภาคจิตวิทยาทุกท่านที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณชวดี ทัดตินาพานิช คุณรังสิมา สีนะพงษ์พิพิชและเพื่อนๆของข้าพเจ้าทุกท่านที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี คุณระวีวรรณ ศรีโพธิ์อ่อน คุณลาวัณย์ รักตระกูลธรรม คุณพรณี พันมา คุณอรุณรัตน์ รอดเชื้อ คุณอมรพันธ์ สิงห์พลและคุณเขาวรัตน์ ลิตติรานนท์ หัวหน้าตึก พี่ๆ น้องๆ ที่ทำงานตึกพิเศษ 5 ก สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา

และท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอบคุณพี่ๆ น้องๆ ของข้าพเจ้าทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ให้ความรักความห่วงใยตลอดมา

วิไลรัตน์ ชัชชวลิตสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	52
สมมติฐานในการวิจัย	52
ค่าจำกัดความในการวิจัย	52
ขอบเขตของการวิจัย	53
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	54
2. วิธีการดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล	55
กลุ่มตัวอย่าง	55
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	55
การออกแบบการวิจัย	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
วิธีดำเนินการวิจัย	61
การรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
การนำเสนอข้อมูล	63
3. ผลการวิจัย	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.อภิปรายผลการวิจัย	68
5.สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	75
รายการอ้างอิง	79
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	85
ภาคผนวก ข.	88
ภาคผนวก ค.	96
ภาคผนวก ง.	98
ภาคผนวก จ.	100
ภาคผนวก ฉ.	102
ประวัติผู้เขียน	103

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1.	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ เพศและเงื่อนไขของการศึกษา	56
2.	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการเข้าใจความเชื่อที่ผิด ในเงื่อนไขของการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรมและการทำนายพฤติกรรม จำแนกตามระดับอายุ	65
3.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของคะแนนความสามารถในการเข้าใจความเชื่อที่ผิดของเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน ระดับอายุ 3-5 ปี ในเงื่อนไขของการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรม และการทำนายพฤติกรรม	66
4.	การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการเข้าใจในเรื่องความเชื่อที่ผิดในเงื่อนไขของการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรมระหว่างการมีตัวละครคนเดียวและการมีตัวละคร 2 คน ในเด็กระดับอายุ 5 ปี	99

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่	
1. รูปแบบของการเกิดความเชื่อที่ผิด	28
2. ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของคะแนนความสามารถในการเข้าใจในเรื่องความเชื่อที่ผิด ในเงื่อนไขของการให้เหตุผลย้อนหลังในการอธิบายพฤติกรรมและการทำนายพฤติกรรมในแต่ละระดับอายุ	72